Iskra

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZDRUŽENEGA PODJETJA ISKRA KRANJ — številka 29 — leto XII. — 18. avgust 1973

Študijska knjižnica
64000 Kranj

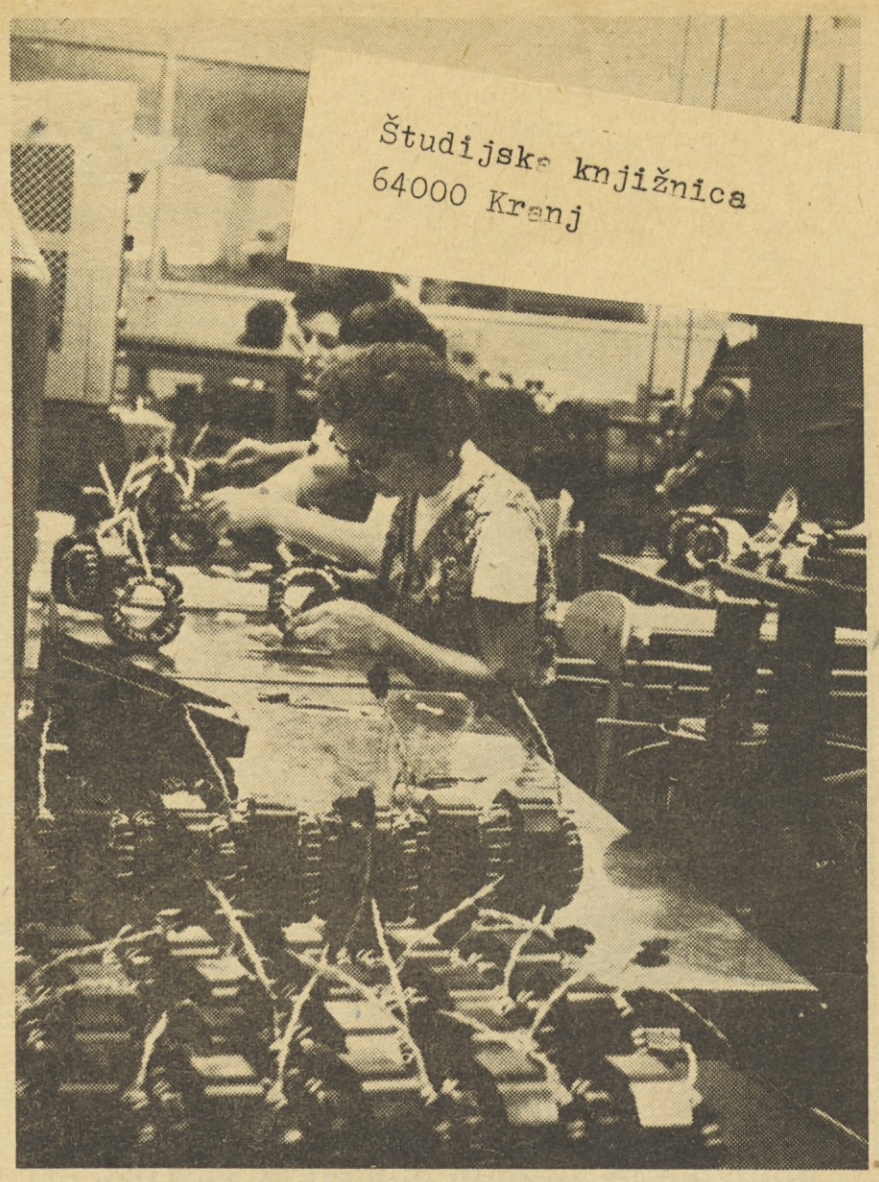

V članku »Kvaliteta — garancija uspeha«, ki je objavljen na 2. strani, je rečeno, da segajo »Elektromotorji« Železniki s kvaliteto izdelkov v svetovno povprečje, kar je vsekakor lep rezultat skupnih prizadevanj kolektiva. Na sliki: montaža motorjev za kompresorje

ISKRA — IEZE Ljubljana

Ugodno poslovanje v I. polletju

Uspešno poslovanje preteklih let se je nadaljevalo tudi v prvem polletju 1973 in zato lahko z optimizmom planiramo nadaljnji razvoj naše branže. Povpraševanje po izdelkih naše proizvodnje je še vedno zadovoljivo in v okviru pričakovanja, razen morda za dražje izdelke potrošnje, ki v zadnjem času stagnira in celo upada.

Predvideni plan proizvodnje, ki je bil postavljen za 53 % nad proizvodnjo leta 72 smo dosegli v prvem polletju s 43 %, proti istemu obdobju leta 1972 pa s 66 %. Pri tako dinamičnem povečevanju proizvodnje pa je tudi problematika zelo pestra in nas ovira pri doseganju planiranih ciljev. Pri tem moramo še posebej poudariti:

Pomanjkanje surovin predvsem tistih iz uvoza, ki zaradi nelikvidnosti dostikrat ležijo na carini, nam povzroča zastoje v proizvodnji, ki smo jih nato prisiljeni reševati z dragim delom v podaljšanem delovnem času ter sekanjem serij in preurejanjem strojev za druge izdelke.

Kronično pomanjkanje delavcev predvsem v proizvodnji je posledica prevelike fluktuacije. Ob upoštevanju, da je od vseh zaposlenih skoraj dve tretjini žena, ki zaradi večizmenskega dela in dokaj težkih pogojev dela in relativno nizkih osebnih dohodkih iščejo boljšo zaposlitev, je to razumljivo. Iz istih razlogov je tudi kadrovanje novih delavcev otežkočeno, zato pa nam primanjkuje 207 delavcev ali 7 % do planiranega števila, kar se pozna tudi pri doseganju plana proizvodnje. Za uvajanje tretje izmene pa je problem ustreznih moških delavcev.

Planirani obseg proizvodnje zavira tudi zamujanje rokov pri nabavi in izdelavi drobne opreme in orodij za odpravljanje ozkih grl v proizvodnji.

Poleg glavnih zgoraj navedenih problemov smo imeli težave tudi zaradi redukcije električne energije, povečanega odstotka boleznin, prepočasnega osvajanja novih proizvodov in v nekaterih TOZD zaradi velikega asortimana in razdrobljenosti serij.

Spodnja tabela prikazuje indekse za prvih šest mesecev leta 73/72 za proizvodnjo, zaposlenost in produktivnost:

V indeksu produktivnosti so skriti tudi drugi vplivi, kakor spremembe strukture proizvodnje, cena, delež neposrednih proizvajalcev itd. V daljšem obdobju se vplivi mnogih faktorjev med seboj kompenzirajo, dejstvo pa ostane, da nam ta indeks že več let stalno močno narašča.

TOZD	Produktivnost 1973/1972	I—VI 73 plan 1973	Štev. zaposlenih 1973/1972	Proizvodnja I—VI 73/I—VI 72
Magneti	61	64	110	111
Keramika	63	47	117	115
Keram. kond.	72	38	116	133
Feriti	59	45	125	101
Žarnice	59	50	107	101
Upori	63	46	110	115
Avtomatika	69	40	89	153
Skupaj	66	43	104	121

Naraščanje cen reprodukcijskega materiala predvsem tistega iz uvoza zaradi devalvacij in naraščanje cen storitvam, nam dviguje indeks stroškov daleč nad indekse proizvodnje

(dalje na tretji strani)

Iskra — tovarna industrijske opreme Lesce

Pri prodaji izdelkov ni težav

Poslovanje v prvem polletju se je v našem podjetju v primerjavi z lanskim končalo manj uspešno. Planske naloge, ki so bile postavljene za to obdobje, smo v celoti izvršili, občutno pa je padel odstotek dobička, ker smo ob 23 % realizaciji ustvarili le 40 % vrednosti lanskega dobička, kar lahko v glavnem pripišemo povečanju zakonskih in pogodbenih obveznosti, povečanju osebnih dohodkov in odplačevanju obveznosti za razvojno dejavnost iz prejšnjih let.

Kolektiv se je soglasno odločil za ukrep preventivne sanacije z namenom, sanirati sedanje stanje in si ustvariti zadostno rezervo za lastno investiranje v letih 1975 in 1976. Predvidevamo preselitev z dosedanje lokacije v industrijsko cono v Lescah, za kar bomo po predvidevanjih potrebovali cca 2,5 stari milijardi dinarjev. V prvi fazi, torej v letošnjem in prihodnjem letu, bomo delno nadomestili staro strojno opremo, v glavnem pa bomo investirali v trajna obratna sredstva. Za omenjeni ukrep smo našli zadovoljiv odziv tako pri lokalnih faktorjih, kot tudi pri skladu republiških rezerv in je polovica kreditov po kreditnem zahtevku, že odobrenih.

Rezultati v prvem polletju kažejo, da so bila naša predvidevanja o stagnaciji pravilna in bomo le tako še lahko zadržali svoj del trga, saj bi bili sicer primorani vztrajati pri realizaciji, ki jo zdaj dosegamo, kar bi povzročilo, da bi iz leta v leto teže pokrivali vsaj minimalne stroške in potrebe reprodukcijske narave, kot tudi potrebe po izboljševanju standarda zaposlenih. V februarju smo povečali osebne dohodke za 10 %, saj je bilo očitno, da z dotedanjimi osebnimi dohodki ne bomo uspeli zadržati proizvodne delovne sile, saj je ravno po tem profilu kadrov na našem območju največje povpraševanje in najmanjša ponudba.

Regresi za dopuste so bili razdeljeni po zaposlenem v višini 400.00 din, prav tako regresiramo tudi stroške za malico v višini 30.00 din mesečno. Zagotovljen imamo tudi topel obrok v sodelovanju s trgovskim podjetjem Živila. Za stanovanjsko izgradnjo smo izločili skoraj 11 starih milijonov in jih v obliki kreditov razdelili najpotrebnejšim delavcem.

Bojazni, ki je obstajala ob koncu prejšnjega leta, da bomo zaradi novega zakona, ki predvideva 90 % osebne dohodke, če imaš več kot tri mesece blokiran žiro račun, ni več. Uspeli smo s temeljito izterjatvijo in z delno pomočjo Ljubljanske banke obdržati žiro račun neblokiran, kljub temu, da nam za kritje obstoječih zalog primanjkuje še vedno 60 starih milijonov trajnih obratnih sredstev. S pridobitvijo kreditov po našem kreditnem zahtevku bomo tudi to razliko pokrili.

Pri prodaji naših izdelkov nimamo težav, saj že od meseca junija naprej dobivamo naročila za prihodnje leto, torej je celotna letošnja proizvodnja že prodana. To je vsekakor zelo ugodno, po drugi strani pa so s tem pogojeni zelo dolgi dobavni roki, kar je še en dokaz več, da je bila odločitev o preventivni sanaciji pravilna. Glavni naši kupci so Avtomontaža Ljubljana in Litostroj Ljubljana, s katerima imamo sklenjene dolgoročne pogodbe, potem TAM Maribor, Gorenje Velenje in v zadnjem času tudi vse več tovarne ISKRE.

Pri nabavi so problemi nekoliko bolj pereči, ker se veliko reprodukcijskega materiala v odgovarjajočih dimenzijah in kvaliteti na domačem trgu ne dobi, tako da smo ga prisiljeni uvažati, pri čemer pa smo vezani na dolge dobavne roke in vplačila vnaprej. Tako nam včasih zaradi pomanjkanja določenega materiala, ki v izdelku vrednostno predstavlja komaj kak odstotek, trpi finalizacija in nam že skoraj končan izdelek še dodatno bremeni obratna sredstva.

Mimogrede še razveseljiv podatek za mesec julij. Postavljen plan 145 starih milijonov smo presegli za 11 odstotkov, tako, da je tudi kumulativa realizacije presegla plan za prvih sedem mesecev. Ob vsestranskem angažiranju se lahko nadejamo podobnih uspehov tudi vnaprej.

Vodja rač. sektorja:
Miha Konc

V sodelovanju s firmami Braun in Girmi izdelujejo v tovarni »Elektromotorji« Železniki kvalitetne aparate za gospodinjstvo. Predvsem je popularen mešalec (mikser), ki ga gospodinje s pridom uporabljajo, saj jim prihrani dokaj časa

Koga in kaj zastopa ISKRA v Jugoslaviji

V okviru Iskra Commerce deluje tudi posebna enota za zastopanje tujih firm — Iskra Standard. Toda njen pomen ni samo v tem, da opravlja zastopniško dejavnost, temveč tudi da sooblikuje Iskrino politiko glede kooperacij s tujimi proizvajalci in da pomaga v najvišji možni meri uresničiti smotre Iskrinega izvoza in uvoza. Nepoučen bralec lahko dobi včasih vtis, da Iskra Standard v okviru lastne organizacije ISKRE odpira vrata tuji konkurenci in s tem škodi lastni proizvodnji in prodaji. Taka ugotovitev bi bila skrajno poenostavljena, čeprav je seveda možno, da se v posameznih primerih zgodi tudi to, kajti zastopstvo je vedno izključno ingeneralno. To pomeni, da zastopnik predstavlja tujega partnerja v Jugoslaviji v celoti in da je samo on poklican zastopati njegove interese in nihče drugi. Kakršnikoli konkurenci pa se naši proizvajalci in prodajalci v nobenem primeru ne bi mogli izogniti, kajti čisto gotovo bi renomirane svetovne firme v Jugoslaviji z lahkoto zastopal kdo drug, če bi se jim ISKRA odrekla. S tem pa bi seveda odpadel tudi tisti nekonkurenčni del programa zastopanja, ki je za ISKRO nujen in koristen in ki dopolnjuje Iskrin program. Torej, kadar presojamo pomen zastopanja in dejavnost Iskra Standarda še posebej v okviru ISKRE in s tem v zvezi tudi pojave konkrence, tedaj moramo pogledati to dejavnost kompleksno, z vidika celotne Iskrine strategije in njenih mednarodnih odnosov.

Iskra Standard zastopa sedaj 29 firm. Od tega v okviru ITT 18 ter ITT Comp. grupo. S firmami, ki jih zastopa, ima sklenjenih tudi 9 konsignacijskih pogodb. V Iskri Standardu je sedaj zaposlenih 27 delavcev. Poslovni učinek, to je v $ izražena zastopniška provizija, je znašal leta 1970 20.000 $, v letu 1973 pa je predvidena realizacija 300.000 $. Z intenziviranjem zastopniške prodaje, zlasti pa z razširitvijo programa zastopanja in novih firm, pa je mogoče to vsoto še znatno povečati. V to smer se v zadnjem času vedno bolj nagibljejo razmišljanja in odločitve tovarišev v TOZD zunanje trgovine IC. Seveda pa bo potrebna podpora tudi drugih članov združene ISKRE, zlasti njenih trgovin, filial in direkcij v IC. Bili bi kratkovidni gospodarji, če ne bi v celoti izkoristili možnosti za povečanje dohodka preko zastopniške dejavnosti, ki se nam včasih naravnost ponuja. Glede razširitve programa zastopanja pa bi se morali držati tistih vrst blaga, ki so sorodna proizvodnemu in prodajnemu programu ZP ISKRA in ki so povezana z Iskrino poslovno dejavnostjo.

Doslej Iskra Standard praktično ni zastopala tujih firm, ne da bi imele te firme istočasno sklenjene tudi različne kooperacijske pogodbe z Iskrinimi tovarnami. Poleg ITT firm zastopa Iskra Standard še naslednje: CDC — računalniki, SOLARI — firma, ki izpopolnjuje Iskrino proizvodnjo ur in jih kompletira; Goerz Electro — ta firma proizvaja poleg inštrumentov po kooperacijski pogodbi s tovarno v Otočah še dopolnilni program merilnih kazalnih in registrirnih inštrumentov; KARL WEISS: proizvaja klima naprave in klimatsko laboratorijsko opremo; STANSAAB ELEKTRONIK: proizvodnja sistemov za kontrolo zračnega prometa in računalniškega sistema za kontrolo pacientov v bolnišnicah; HEWLETT-PACKARD: proizvodnja merilnih elektronskih inštrumentov, računalnikov in medicinske opreme; DEFKO: proizvaja ogljene krtačke in sinter ležaje; DE VOS: proizvaja avtomate za hladne in tople napitke.

Firme, ki smo jih navedli in ki jih zastopa Iskra Standard biro, jasno kažejo, da ne gre za kakršnokoli konkurenčno ali izven ISKRE potekajočo dejavnost, ki bi ogrožala, motila ali zmanjševala proizvodno oziroma poslovno dejavnost, bodisi Iskrinih tovarn, bodisi IC. Iz navedenega celo sledi, da je pretežna večina zastopniških pogodb bila sklenjena na podlagi poprejšnje kooperacije in sodelovanja ISKRE z zastopanimi firmami ali pa s potencialnim namenom, da do take kooperacije oz. sodelovanja pride.

Torej ISKRA STANDARD ni nekaj tujega, izdvojenega iz organizma ISKRE, temveč je to posebna organizacija, katere naloga je prav tako, da na specifičen način hrani njene interese, njen razvoj in njeno politiko in se tako funkcionalno vključuje v njen poslovni svet in njeno poslovno strategijo in jo dopolnjuje. Zato je potrebno tudi zastopstvu posvečati potrebno skrb in ga razvijati, kar je v interesu cele združene ISKRE.

F. M.

VISOKA EKONOMSKA KOMERCIALNA ŠOLA MARIBOR — SEKCIJA — KRANJ

obvešča, da vpisuje izredne slušatelje VEKŠ za šolsko leto 1973/74.
Za vpis je potrebna popolna srednja šola. Dokumenti, ki jih predložite za vpis so: zadnje šolsko spričevalo — diploma, izpisek iz rojstne matične knjige, potrdilo delodajalca o zaposlitvi in kratek življenjepis.
Vse nadaljnje informacije dobite v pisarni Kluba gospodarstvenikov Kranj, Prešernova 11/I vsak dan od 10. do 15. ure.

Kvaliteta — garancija uspeha

Na vprašanja sodelavca **UREDNIŠTVA** odgovarja vodja sektorja tehnične kontrole v Elektromotorjih **BOGDAN ŽONTAR.**

Vprašanje: Kaj menite kot inženir oz. kot strokovnjak, ki se poklicno ukvarja s kvaliteto, o kakovosti dela in izdelkov v tej tovarni?

Odgovor: Kljub pojemajoči konjunkturi na tržišču dobro prodajamo naše izdelke in kupci so zadovoljni z njimi. Kratkovidno pa bi bilo sedeti na lovorikah. Letno izdelamo okrog treh milijonov različnih elektromotorjev. Po številu reklamacij sodimo, da smo s kvaliteto izdelkov v svetovnem povprečju.

Vprašanje: Kako je bil dosežen ta uspeh?

Odgovor: Zelo poudarjamo kvaliteto dela. S tem skušamo doseči, da tudi samoupravljalsko zavest in odgovornost vključimo v naša prizadevanja. Poleg tega je tudi interes vsakega delavca, da svoje delo čimbolje opravi, saj le s kvalitetnim delom dvigamo osebni dohodek. Letos, v letu kvalitete smo organizirali nekaj tečajev in tudi sicer skrbeli za dvig strokovnega nivoja. S tem smo dosegli kvalitetnejše in cenejše delo.

Prizadevanje za kvaliteto še ni povsem sodobno. Ni še celovitega — integriranega dela. Posamezne faze so dobro izvedene, seveda pa ne manjka spodrsljajev. Težave imamo tudi z izrabljenim strojnim parkom. Poleg tega obstajajo problemi, ker intenzivno kontroliramo operativo, manj pa pripravo dela.

Vprašanje: Ali je zahodni trg kaj izostril čut za kvaliteto?

Odgovor: Nad polovico svojih izdelkov izvažamo na zahodno tržišče. Ne delamo pa kvalitativno nobenih razlik med izdelki za domači trg in tujino. Srečanje z zahodnim trgom in ostro konkurenco nam je z visokimi tehničnimi in komercialnimi zahtevami poostrilo čut za kvaliteto. Tem zahtevam smo se prilagodili; novi tehnološki postopki so v celoti dvignili kvaliteto dela.

Vprašanje: Kaj vse vpliva na delo kontrolorjev?

Odgovor: Predvsem je treba računati z odnosom in osebnostjo delavcev. Kontrolorji ob ugotovitvah napak večkrat naletijo na ostro reakcijo osebne užaljenosti pri krivcih.

Vprašanje: Kakšna je kadrovska struktura vaše skupine?

Odgovor: Za našo proizvodnjo je obseg sektorja premajhen. Imamo namreč zelo široko izbiro izdelkov, kar zahteva dokajšno strokovno usposobljenost in gibčnost. V sektorju imamo dve tretjini priučenih delavcev. Prav zdaj skušamo dvigniti strokovni nivo z razpisi in sprejemom novih strokovno usposobljenih delavcev.

Vprašanje: Kaj bi zlasti pohvalili v tovarni?

Odgovor: Predvsem navezanost na delovno mesto. Zaradi te navezanosti so naši ljudje pripravljeni marsikaj žrtvovati za kvaliteto svojega dela.

Vprašanje: Kako gleda vodstvo na to delo?

Odgovor: Naše ugotovitve posredujemo vodstvu — se pravi samoupravnim organom in upravi tovarne. Včasih imam vtis, da se prepočasi ukrepa zaradi ugotovljenih napak in svetovana izboljšanja. Želel bi, da bi bile posledice naših strokovnih ugotovitev bolj vidne! K. F.

Portreti Iskrašev

Jože Hujs,

glavni direktor kranjske Iskre odlikovan z redom dela z zlatim vencem

Hujs Jože, dipl. oec. je zaposlen v Iskri od leta 1959, kjer je pričel z delom kot analitik in napredoval do pomočnika glavnega direktorja Iskra Commerce, sedaj pa je 3 leta glavni direktor tovarne Iskra Elektromehanika Kranj.

Pod njegovim vodstvom tovarna dosega vidne proizvodne in finančne rezultate. V tem času so vložili veliko finančnih sredstev v modernizacijo tovarne ter za graditev novih tovarniških objektov za potrebe elektronske telefonije. Prav tako so v navedenem obdobju odprli 1500 novih delovnih mest in tako z vsemi temi ukrepi uspeli podvojiti proizvodnjo. Tovarna dosega pomembne uspehe tudi v izvozu, saj je porastel od 4 milijonov na 14 milijonov $, ki jih bomo dosegli v letu 1973.

Njegova odločnost, organizacijske sposobnosti ter odnos do ljudi so odlike, ki so mobilizirale celotni kolektiv in ga popeljale po začrtanem programu do zavidljivega vzpona. Kot vodstveni delavec in aktivni samoupravljalec je v tovarni napravil viden korak tudi pri gradnji obrata telefonije, kakor tudi pri gradnji nove tovarne za elektronsko telefonijo. Tovarna na Laborah — sprojektirana in dograjena — je predvsem njegova zasluga. Ravno na tem področju se je mnogo angažiral s ciljem, da se objekt čimpreje dogradi in prične proizvodnja elektronskih central za potrebe modernizacije PTT Jugoslavije.

Predlagani je eden izmed najuspešnejših družbeno-političnih delavcev v tovarni.

Poleg odgovornega dela v tovarni je v polni meri angažiran tudi v raznih institucijah in ustanovah, kot:
— predsednik Ekonomskega sveta pri izvršnem svetu SRS,
— podpredsednik gospodarske zbornice SRS,
— predsednik komisije za delitev OD pri G. Z.,
— član izvršnega odbora ljubljanske banke,
— predsednik upravnega odbora konzorcija rekreacijskega centra Krvavec,
— član občinske konference ZK Kranj,
— član poslovnega odbora ZP Iskra,
— član poslovnega odbora Iskra — Elektromehanika Kranj.

Odlikovanje je povezano s priznanjem za njegovo delo v tovarni, še posebej pa za delo in prizadevnost pri izgradnji nove tovarne elektronske telefonije na Laborah.

Visoko odlikovanje predsednika republike — RED DELA Z ZLATIM VENCEM je tov. Jože Hujs prejel 28. julija ob svečani otvoritvi nove Iskrine tovarne na Laborah v Kranju.

Naše iskrene čestitke!

Predlog za spremembo samoupravnega sporazuma o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov elektro in kovinske industrije Slovenije

V letu 1973 so v posameznih organizacijah Združenega podjetja zaradi nizkih osebnih dohodkov in njihovega stagniranja nastale velike težave (fluktuacija se močno povečuje, dvig produktivnosti je premalo stimuliran, močno povišanje življenjskih stroškov), zato so člani komisije iz tistih organizacij, v katerih so težave bolj izrazite, analizirali delovanje samoupravnega sporazuma o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov elektro in kovinske industrije ter pri tem ugotovili, da sporazum ne deluje v takem smislu, da bi vzpodbujal k doseganju boljših rezultatov.

Zaradi tega predlagamo naslednje spremembe samoupravnega sporazuma:

1. Dosedanji obrazec za izračun faktorja stimulacije 1

$$FS_1 = 1 + 0{,}2\left(\frac{AK}{VS} + \frac{AK}{CD}\right) \quad \text{naj se spremeni v} \quad FS_1 = 1 + 0{,}4\left(\frac{AK}{VS} + \frac{AK}{CD}\right)$$

$$FS_2 = 1 + 0{,}3\sqrt{\frac{AK \times 100}{DOH} - 10} \quad \text{naj se spremeni v}$$

$$FS_2 = 1 + 0{,}04\sqrt{\frac{AK \times 100}{DOH} - 6}$$

3. Dodatek za vodilne delavce naj se razširi še na vodstvene delavce in sicer na tiste, ki delajo na delovnih mestih, za katera se zahteva VS ali VŠ izobrazba. Dodatek naj se priznava v višini 30 % od KOD delavca, ki na takem delovnem mestu dela.

UTEMELJITEV:

I. Po družbenem planu SRS je predviden povprečni porast osebnih dohodkov v letu 1973 za 14 %, kar je v skladu s predvidenim porastom življenjskih stroškov in s predpostavko, da bodo realni osebni dohodki v letu 1973 enaki kot v letu 1972.

Glede na dosežene rezultate v branži v letu 1972 takega porasta osebnih dohodkov v letu 1973 ne bo možno doseči, če bodo ostala v veljavi enaka merila za ugotavljanje dovoljenih sredstev za osebne dohodke kot doslej.

V branži je bil v letu 1972 dosežen povprečni faktor stimulacije po samoupravnem sporazumu 1.219. Pri tem je bila dovoljena masa sredstev za osebne dohodke skupno s sredstvi za zadovoljevanje skupnih potreb izkoriščena v višini 95 %, kar pomeni, da je v povprečju možno izkoristiti še 5 %. Če izvzamemo sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb, je masa dovoljenih sredstev za osebne dohodke izkoriščena v višini 96 %, torej je rezerve še 4 %.

Pri tem je bila višina povprečnega osebnega dohodka v elektroindustriji 1.704 din, kar jo uvršča na predzadnje t. j. 61. mesto glede na višino povprečnih osebnih dohodkov v letu 1972 po panogah v SRS (po podatkih sekretariata skupščine SRS).

Če hočemo doseči republiško povprečje 14 % z upoštevanjem 4 % neizkoriščene mase (rezerve), bi morali na račun stimulacije pridobiti 10 % mase kalkulativnih osebnih dohodkov. To pa pomeni, da bi morali v povprečju doseči za 12 % višji faktor stimulacije kot v letu 1972. Povprečni faktor stimulacije v branži za leto 1973 bi torej moral biti 1.34 (sedanji je 1.22), kar pa je zaradi močne degresivnosti v FS2 (koren in konstanta 0,03) in nizke konstante v FS1 ki je 0,2 (v družbenem dogovoru je 0,5) nemogoče doseči. Za ilustracijo naj služi primer izračuna po obstoječih formulah. Če bi doseženo akumulacijo v letu 1972 dvignili za 10 %, bi se masa dovoljenih sredstev za osebne dohodke povečala za 1,4 % kalkulativnih osebnih dohodkov; če bi akumulacijo dvignili za 20 %, bi se dovoljena sredstva za osebne dohodke dvignila za 2,7 %.

II. S spremembo FS1 zmanjšujemo razliko med velikimi podjetji, ki so prizadeta zaradi visokih vloženih sredstev in velikega celotnega dohodka in manjšimi podjetji, ker omejitev FS1 na 1.15 ostane še v veljavi.

Poudarek za stimulacijo mora biti na FS2, ki izraža delitev dohodka na osebne dohodke in sklade, kar je objektivnejše merilo za dobro gospodarjenje kot FS1.

Pri sedaj veljavnem FS2 je zaradi konstante 0,03 dan premajhen poudarek temu faktorju.

Zaradi spremembe načina knjiženja izdatkov za regresirano prehrano in zaradi povečanja stopnje za stanovanjski prispevek v letu 1973 se bo pri enakem gospodarjenju kot v letu 1972 akumulacija znižala za skoraj 8 % od kalkulativnih osebnih dohodkov, zato predlagamo spremembo odštevanja pod korenom.

Brez te spremembe bi organizacije, ki so dosegle v letu 1972 razmerje AK:DOH 0,17 (akumulacija v dohodku je 17 %) ali manj imele FS2 — 1,00.

Razširitev dodatka za vodstvene delavce pa predlagamo zaradi tega, ker so s priznanjem dodatka samo za vodilne delavce velike gospodarske organizacije postavljene v neenakopravni položaj z manjšimi. Dodatek za vodilne predstavlja v velikih organizacijah povečanje KOD za manj kot 1 %, v manjših in zelo majhnih pa 3—4 %, ali celo več.

III. Mnenja smo, da je naš predlog utemeljen tudi glede na primerjavo z nekaterimi drugimi sporazumi (primerjava je izvršena za tiste sporazume, ki smo jih uspeli dobiti).

Pri enakem gospodarjenju kot je bilo v naši branži v povprečju doseženo v letu 1972 je bil v naši branži dosežen povprečni faktor stimulacije 1.22, v drugih pa bi bil faktor stimulacije:
— trgovina 33,74 %
— rudniki 0,362
— založniki 0,348

IV. Poleg navedenih sprememb predlagamo tudi, da branžna komisija popravi navodilo za računanje FS1 in sicer v tistem delu, ki govori, da se podatek za povprečno vložena sredstva jemlje iz obrazca bilance uspeha — posebni podatki. Od 1. 1. 1973 dalje se v isti poziciji bilance uspeha — posebni podatki, ne prikazujejo več vložena sredstva (po virih) temveč angažirana sredstva (po sredstvih), ki so občutno višja od vloženih, zato naj branžna komisija izda navodilo za ugotavljanje vloženih sredstev v takem smislu, kot so bila mišljena ob podpisu sporazuma.

Aparati: Poudarek varčevanju

Ob sprejemanju zaključnega računa za leto 1972 februarja letos je izvršni odbor tovarne sprejel sklep: »IO zadolžuje vse vodje oddelkov in sektorjev, direktorja in vse zaposlene v tovarni, da store vse za 5 % znižanje stroškov«. Tak sklep je sprejel tudi delavski svet tovarne. Ta sklep daje nalogo celotnemu kolektivu, da vloži maksimalne napore za znižanje stroškov poslovanja. Sklep je popolnoma umesten, saj je naš položaj na tržišču tak, da so prodajne cene naših proizvodov zamrznjene, cene materiala in storitev pa iz dneva v dan naraščajo. Če hočemo ublažiti naraščanje poslovnih stroškov in zagotoviti več sredstev za osebne dohodke, moramo sklep v celoti ali vsaj delno realizirati.

V gospodarskem načrtu za leto 1973 smo planirali skupne stroške v višini 178,023.000 din. Z znižanjem vseh stroškov samo za 1,5 % bi povečali dohodek za znesek, ki je enak enomesečnim bruto osebnim dohodkom vseh zaposlenih. Dejstvo je, da na vseh vrstah stroškov ne bomo dosegli znižanja, saj nekatere stroške celo zavestno pospešeno odpisujemo (amortizacija, odpis drobnega inventarja). Ne glede na to imamo zelo velike možnosti doseči prihranke na ostalih stroških. Navajam samo nekatere primere:

— **zastoji in izpad proizvodnje:** z redno dobavo materiala ustrezne kvalitete in pravočasno izgotovitvijo orodij bi zastoje lahko v veliki meri odpravili; s tem bi ustvarili večjo realizacijo in večji dohodek tovarne;

— **tehnološke izboljšave:** z boljšo organizacijo proizvodnega procesa in z drobno avtomatizacijo bi lahko dvignili produktivnost, kar pomeni enako proizvodnjo izdelati z nižjimi stroški;

— **izboljšanje kvalitete:** z boljšo kvaliteto dela lahko izredno veliko prihranimo, zelo močna postavka je izmet materiala, polizdelkov in izdelkov, kar predstavlja letno vrednost preko 5,000.000 din. Na znižanje izmeta lahko vpliva sleherni član kolektiva na svojem delovnem mestu;

— **pravilno delo s stroji in orodji:** z večjo pazljivostjo pri delu z delovnimi pripravami se da dosti prihraniti, saj so posamezne priprave vredne tudi po več deset milijonov starih dinarjev. Z zmanjšanjem teh okvar bi se zmanjševali tudi zastoji v proizvodnji;

— **znižanje cen:** pri dobaviteljih za material in storitve moramo poizkušati doseči znižanje ali pa vsaj zavirati povečevanje cen in to z ustreznimi pogodbami; pri likvidaciji faktur morajo naročniki materiala in storitev dosledno kontrolirati tako fizično izvršitev naročila kakor tudi ceno;

— **boleznine:** v naši tovarni so boleznine nadpovprečne, zato moramo tudi temu področju posvetiti vso pozornost.

Poleg navedenih področij so še druga (omejevanje porabe režijskega materiala, varčevanje z elektriko, zniževanje zalog materiala in nedokončane proizvodnje), na katerih so tudi realne možnosti za občutno znižanje stroškov.

Naloga celotnemu kolektivu je dana, od nas vseh pa je odvisna njena realizacija. Ta naloga ni enkratna, temveč mora biti stalna obveznost kolektiva, ker si bomo le tako zagotovili boljšo poslovno bazo tovarne in ne nazadnje tudi nekoliko višje osebne dohodke. Višje osebne dohodke bomo lahko prejemali samo pod pogojem, da bomo dosegali tudi boljše poslovne rezultate.

Cveto Demšar

ISKRA — IEZE Ljubljana

Zasedanje skupščine

Kljub poletju in dopustom se je 16. julija sestala na svojem 3. rednem zasedanju začasna skupščina IEZE, da bi sprejela določene, za delovno organizacijo pomembne odločitve.

Ob prisotnosti delegatov vseh TOZD in skupnih strokovnih služb so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Potrdi se predloženi program za povečanje kapacitet in modernizacijo proizvodnje uporov in tistega dela keramike, ki je vezan na to proizvodnjo v skupni vrednosti 13,454.036 din, od tega lastna sredstva 3,412.596 din, kredit 10,041.440 din.

Program ne posega v pravice drugih TOZD.

Program je parcialni del srednjeročnega programa razvoja branžne organizacije, sprejetega 27. 12. 1972

Za izvedbo programa in za vsa operativno-tehnična opravila v zvezi z njim je pooblaščen programsko-investicijski sektor IEZE.

Za podpisovanje pogodb, aktov in drugih dokumentov ter vlog v zvezi z izvajanjem programa je pooblaščen gl. direktor V. Klavs, za dokumente finančnega značaja pa J. Šurc, direktor finančnega sektorja IEZE.

2. Ker za potrditev sofinanciranja izgradnje PPC Iskra ni podano potrebno soglasje vseh TOZD v IEZE, naj TOZD, ki niso sprejele takih sklepov, o tem še enkrat razpravljajo. Za obravnavo naj gl. direktor pripravi podrobnejša pojasnila, glede načina financiranja in glede pravic, ki jih imajo sofinancerji do PPC. Odgovor pa je pripraviti tudi na vsa tista vprašanja, ki so jih TOZD postavile v zvezi s samo gradnjo Projektivno poslovnega centra

3. Skupščina se strinja s predlogom o štipendiranju v IEZE v naslednjem:

— višina štipendij se uskladi tako, kot je predlagano v osnutku začasnega pravilnika o štipendiranju ZP Iskra

— tehnično operativne posle v zvezi s štipendiranjem se prepusti v opravljanje skupnim služba ZP s tem, da se le-te ne morejo vmešati v pravice, ki jih imajo delovne organizacije kot štipenditorji,

— sprejme se osnutek pravilnika o štipendiranju v ZP s tem, da je

a) izbira štipendistov in sklepanje pogodb z njimi ter politika štipendiranja v zaključni pristojnosti štipenditorja,

b) komisija za štipendije pri ZP je lahko le nadzorni organ in pa izvrševalec sklepov štipenditorjev,

c) pritožbe štipendistov lahko rešuje le pristojen organ upravljanja štipenditorja in ne DS ZP Iskra.

— IEZE pristopa k formalnemu podpisu družbenega dogovora o štipendiranju v SR Sloveniji in pooblašča za podpis tega dogovora gen. direktorja Iskre Vladimira Logarja.

4. Skupščina TOZD IEZE potrebuje konverzijo — najetje dolgoročnih kreditov za obratna sredstva:

— po zveznih predpisih v din 3,290.000,00 za dobo 25 let po 4 % obrestni meri, vračljivo v 21 letnih obrokih v času od 15. 3. 1978 do 15. 3. 1988

— po republiških predpisih v din 3,275.000,00 za dobo 25 let po 4 % obrestni meri, vračljiva v 21 letnih obrokih v času od 15. 3. 1978 do 15. 3. 1988

— iz bančnih sredstev v din 12,300.000,00 za dobo 10 let pa 9 % obrestni meri vračljivo v 18 polletnih obrokih v času od 15. 1. 1975 do 15. 7. 1983

Skupni znesek konverzije je 18,865.000,00 din

5. Skupščina potrjuje sklep DS TOZD Magneti, da se zamudne obresti za dobavljeni kobalt plačajo iz retencije. Plačilo bremeni TOZD Magneti.

6. Glavi direktor IEZE je podal še informacijo o ustanovitvi in organiziranju TOZD Elektroliti Mokronog.

M. K.

Iz zakona o medsebojnih razmerjih v združenem delu

Morda ni odveč, če povemo, da pravice in obveznosti pri delu in iz dela, to je pravic in medsebojnih razmerij v združenem delu urejajo in uresničujejo delavci neposredno in enakopravno v TOZD. Te pravice se urejajo z enim ali več samoupravnimi sporazumi o medsebojnih razmerjih v združenem delu, ki morajo biti sklenjeni v pismeni obliki in sprejeti na zborih delavcev v TOZD.

Smotrno je — in tako bodo ravnale tudi republike, ko bodo sprejemale republiške zakone iz tega področja — da se medsebojna razmerja v delovni organizaciji, ki ima v svojem sestavu TOZD, uredijo enotno, saj se le tako lahko zagotovi enakopraven položaj vseh delavcev TOZD združenih v delovno organizacijo.

Kako so urejena medsebojna razmerja delavcev skupnih strokovnih služb, ki nimajo svoje TOZD?

Če je enoten sporazum, potem velja ta tudi za delavce skupnih strokovnih služb, če pa bo imela vsaka TOZD svoj sporazum, potem bo potrebno za te delavce sprejeti poseben sporazum. Tega sprejmejo TOZD ob sodelovanju delavcev skupnih strokovnih služb in delovne organizacije ter njenih samoupravnih organov.

Zakon prinaša bistvene novosti na področju medsebojnih razmerij v združenem delu (prej smo to imenovali delovna razmerja). Naj opozorimo le na nekatere!

Nihče ne sme začeti delati v temeljni organizaciji združenega dela prej, preden si ne pridobi lastnosti delavca v združenem delu. To lastnost pa si pridobi z dnem, **ko podpiše izjavo,** da se strinja s pravicami in obveznostmi, ki jih določa samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih v združenem delu. Pridobitev lastnosti pa še ne pomeni pridobitev pravic in prevzem obveznosti. Pravice delavca pridobi in obveznosti prevzame šele, ko začne delati.

Glede delovnega časa ni sprememb. Ta ne sme biti daljši od 42 ur na teden — razen v izjemnih primerih (podaljšano delo), v čemer pa ni sprememb, glede na dosedanji zakon. Ob tem velja še opozoriti, da se tkzv. — proste sobote — štejejo kot delovni dnevi (tudi med letnim dopustom in pri uveljavljanju drugih pravic iz dela).

Spodnja meja letnega dopusta je 18 dni in ga ima delavec **pravico izrabiti** potem, ko mu preteče določen čas nepretrganega dela v TOZD, ki pa ne sme biti daljši kot šest mesecev. (27. čl. zakona) Podčrtali smo — pravico izrabe — dopusta. Kdaj pa delavec pridobi pravico do dopusta? Zakon namreč loči dve strani — ena je **pravica do dopusta,** druga je — pravica do izrabe — dopusta. Kdaj sme izrabiti dopust smo že povedali, glede pridobitve pravice do dopusta pa moramo povedati, da še vedno velja 4. odst. 64. čl. Temeljnega zakona o delovnih razmerjih, ki pravi, da si delavec, če pride na delo v drugo delovno organizacijo najkasneje v treh delovnih dneh od dneva prenehanja dela v prejšnji organizaciji, pridobi pravico do letnega dopusta v novi delovni organizaciji (oz. TOZD) po 11 mesecih dela, v katero pa se mu šteje tudi delo pri delovni organizaciji, iz katere je prišel.

Kako pa je z dopusti zaposlenih upokojencev oziroma tistih, ki delajo manj kot poln delovni čas. Ti delavci imajo vse pravice in obveznosti delavca, ki dela poln delovni čas, vendar pa samo v tistem obsegu, ki je odvisen od trajanja njegovega delovnega časa. Tako n. pr. če bi imel upokojenec, ki dela le 4 ure na dan letni dopust v trajanju 30 dni, mu je nadomestilo za ta dopust, izplačano le glede na njegov delovni čas t. j. za 4 ure na dan.

Precej je tudi vprašanj okrog tega, ali se določba o minimalnem dopustu sme uporabljati takoj od dneva uveljavitve zakona ali ne. Dnevno časopisje je prineslo enoglasno tolmačenje, da je uporaba teh določb takojšnja. Vendar pa ta tolmačenja niso bila uradna. Komisija za združeno delo pri republiškem sekretariatu za delo ugotavlja, da so bila vsa dosedanja tolmačenja neuradna, kajti uradno tolmačenje lahko izda samo zakonodajalec ali njegov pooblaščenec.

Pa to sedaj ni pomembno. Eno je nesporno. Zakon je mogoče uporabljati šele tedaj, ko se sprejme samoupravni sporazum in ko z njim delavci v TOZD uredijo medsebojna razmerja. Rok za sprejem sporazuma je 31. 12. 1973 — ker bodo med tem izšli še republiški zakoni, brez katerih sporazuma praktično ne bo mogoče sprejeti.

Kako pa smo glede minimalnega dopusta rešili pri nas? Skupščina je na 2. redni seji dne 31. 5. 1973 sklenila, da vsi delavci, ki imajo manj kot 18 delovnih dni dopusta, imajo odslej 18 delovnih dni letnega dopusta. Ta sklep je v skladu z določbo 27. člena, če vzamemo, da jo je mogoče uporabljati takoj. Vsem drugim delavcem pa dopusta ni mogoče spremeniti vse dotlej, dokler ne bo sprejet samoupravni sporazum, v katerem bodo določene osnove in merila za določitev višine dopusta.

V druge podrobnosti zakona se v tem sestavku ne bi spuščali, saj jih bomo natančneje obravnavali, ko bomo pripravljali teze o samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih v združenem delu.

Dušan Lukša

Marjan Peternelj:

»PESEM JE DEL MOJEGA ŽIVLJENJA«

Med kulturniki Iskre je v Sežani nastopil tudi tenorist Marjan Peternelj iz Elektromotorjev v Železnikih. Edini solo pevec je bil, ki je nastopil brez mikrofona. Postavnega fanta sem obiskal na delovnem mestu v livarni.

»Marjan, kdaj ste se začeli ukvarjati z glasbo?«

»Že kar od otroških let se to vleče. Veste, tako lepo je bilo, ko se nas je dobila kopica otrok na odru ali na vasi, pa je

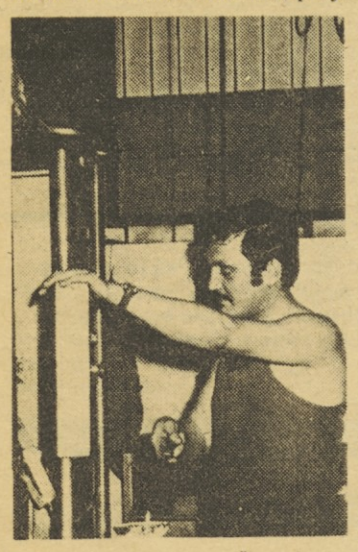

zadonela pesem. Človek je imel občutek, da je na krilih. Že nekaj nad eno leto pa sistematično vadim solo petje pri prof. Jarčevi v Škofji Loki. Letos sem tudi precej nastopal. Peli smo ob gimnazijskem slovesu maturantov, ob tisočletnici Škofje Loke na gradu. Potem na Iskrini prireditvi. Najbolj mi je ostala v spominu prireditev v grajski kapeli v Škofji Loki, kjer so nastopili tudi moji vzorniki — operni pevci iz Ljubljane. Vesel sem bil, da sem smel tudi jaz sodelovati.«

»Kako je bilo na nastopu v Sežani?«

»Precej presenečenj je bilo. Takoj na začetku sem srečal štiri dobre kolegice — ženski kvartet iz »Gospodinjskih aparatov« v Retečah. Prej sploh nisem vedel, da so iz Iskre. Presenetili so kulturniki iz Elektromehanike; veseli fantje in dekleta so. Na prireditvi je bila gotovo najboljša skupina iz kranjske tovarne; ima pač najboljše pogoje in izbor med tolikimi ljudmi. Škoda se mi je zdelo, da mnogih tovarn ni bilo zastopanih na prireditvi.«

»Kako ste nastopili?«

»Še kar. Malce treme je bilo. Spremljava je bila odlična, požel sem aplavz — upam, da nisem razočaral. Najlepše pa je bilo srečanje kolegov iz Iskre z istimi hotenji in težnjo po vsem lepem.«

K. F.

Ugodno poslovanje v I. polletju

(Nadaljevanje s 1. strani)

in jih kljub povečani proizvodnji za 30 % ne uspemo več kompenzirati z manjšim deležem fiksnih stroškov, kar smo dosedaj še uspešno reševali. Le v TOZD z največjim porastom proizvodnje to še delno uspeva. Pri vsem tem pa je odstopanje doseženih stroškov od planiranih minimalno, kar kaže na boljše poslovanje in večjo disciplino pri porabi, vendar bi nam pri povečanju varčevanja le za del odstotka pri takem obsegu, poslovanja, prineslo že lepe prihranke.

Gospodarjenje z zalogami je bilo boljše, saj smo na razredu 3 zmanjšali dnevne vezave od 75 na 54 dni, zaloge gotovih izdelkov pa so se povečale za 7 %.

Glavne značilnosti kadrovske problematike v prvem polletju so še vedno iste, kakor zadnja leta. Slabi pogoji za izpopolnjevanje prostih delovnih mest, zelo velika fluktuacija in težko vživljanje na novo zaposlenih v naši skupnosti. Po dinamičnem planu smo predvidevali, da bo konec junija zaposlenih 2973 delavcev, dejansko stanje pa je le 2766 delavcev. Kljub temu, da smo delno pomanjkanje že predvidevali in ga rešujemo z zelo uspešnim delom na domu, smo prisiljeni reševati pomanjkanje še z dragim delom v podaljšanem delovnem času. V prvem polletju 1973 se je v naši organizaciji na novo zaposlilo 335 delavcev, odšlo pa 246 delavcev. Od delavcev, ki so odšli je 10 % takih, ki so se zaposlili v tem letu.

Delež neproduktivnega delovnega časa 23,36 % v letu 1972 znaša v prvem polletju 1973 le 20,43 % zaradi neizkoriščenosti letnih dopustov in je proti lanskemu prvemu polletju večji za 0,95 % predvsem zaradi povečanja boleznin, ki so zelo velike v TOZD Magneti, Feriti in Žarnice, kjer so pogoji dela težji.

V prvem polletju 1973 se je delež izplačil za delo v podaljšanem delovnem času povečal od 6 na 7 %.

Povprečni osebni dohodki vseh zaposlenih, izračunani za 182 ur, so v prvem polletju znašali 1.654 din, kar je za 13,6 % več kakor leta 1972. To pa ob življenjskih stroških, ki so po statističnih podatkih narasli za 4 člansko družino že za 22 %, ne zadošča in so prizadeti predvsem delavci z nižjimi osebnimi dohodki. Povprečni osebni dohodki so precej pod povprečjem osebnih dohodkov v slovenski industriji, kar pa seveda ni direktno primerljivo. Povprečni osebni dohodki so precej različni tudi po posameznih TOZD predvsem zaradi različne strukture delovnih mest, dočim so skupine delovnih mest po zahtevani kvalifikaciji precej izenačene. Izplačani osebni dohodki so v skladu s samoupravnim sporazumom.

Od celotnega dohodka smo realizirali 66 % na domačem in 23 % na inozemskem trgu. Razlika 11 % izhaja iz interne realizacije med TOZD. Plan celotnega dohodka smo realizirali s 44 %. Nedoseganje je predvsem v izvozu finalnih izdelkov. Plan dohodka pa je realiziran 50 %. V primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta pa smo celotni dohodek, brez interne realizacije, povečali za 40 %. Največji delež v porabljenih sredstvih predstavlja material (82 %), ostalo pa storitve, amortizacija ipd.

Začasna delitev dohodka je v strukturi naslednja: osebni dohodki 65 %, pogodbene in zakonske obveznosti 13 %, ostali osebni prejemki 3 % in ostanek 19 %.

Iz navedenega je razvidno, da je branžna organizacija, ki povezuje elemente za elektroniko in finalne izdelke prava pot za doseganje občutno boljših razultatov in da je povezovanje odločilnega pomena za hitrejšo rast in poslovno varnost celotnega kolektiva.

Marjan Por

Pisma bralcev

Tov urednik!

V 25. številki (14. julija) oz. ob izidu nove oblike glasila Iskra ste napisali, da želite predloge k obliki in vsebini glasila ISKRA.

Dovolite:

Smo dejansko edini večji delovni kolektiv, ki vzdržuje neposredne stike z našimi koroškimi rojaki, njih življenjem in hotenjem. Kaj menite, mar ne bi bilo prav, če bi imeli stalno nekaj prostora za naše rojake, kjer bi nam le-ti lahko objavili marsikatero misel prek našega glasila? V tako veliki tedenski nakladi (23.000) se prav gotovo noben zamejski rojak ne more predstaviti bralcem.

Morda se sliši nenavadno, morda je celo v nasprotju s temeljnim namenom glasila, toda čemu ne bi imeli nekaj »malih oglasov«? Po vsej Sloveniji smo Iskraši, eni z vozili, drugi brez, eni grade, drugi so gradili, tretji bi gradili, eni so pri otrocih doma, drugi jih nimajo kam dati, ko gredo na delo. Toliko je tu stvari, kjer si ljudje lahko medsebojno pomagajo, če se seveda poznajo. Tudi »Poznanstva in zmenki« ne bi škodovali duhu Iskre!

Ste kdaj pomislili na gospodinje, ki bi bile zagotovo vesele različnih nasvetov, ki pa naj ne bi bili reklamno obarvani?

Kakšen šahovski problem kot stalna rubrika?

Kakšen matematični problem?

Prav lep pozdrav!

M. Č.

Pripomba:

Hvala za zanimivo pismo. Ko bomo zbrali vse predloge, mnenja in želje naših bralcev, bomo objavili zaključke in mnenja uredništva, jasno pa je, da se bomo prej posvetovali s predstavniki samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij. Kljub temu pa Vas in tudi druge vabimo, da zvešto sodelujete v našem časopisu. Zaželene so tudi dobre fotografije pod geslom »Človek in delo«, posnete v Iskri in s kratkim spremnim tekstom. Pa tudi risane »misli«, kot jih sedaj npr. vidite na zadnji strani časopisa (desno spodaj), so dobrodošle. Tudi kratke vesti iz Iskre, za katere menite, da je prav, da so objavljene, bodo prav prišle.

Vsi prispevki so honorirani!

Urednik

V pokoj je pred kratkim odšla MILKA DIJAK, zaposlena v delovni enoti »Mase« v kranjski tovarni. Sodelavci so ji ob slovesu izročili lepa spominska darila in ji zaželeli mnogo sreče, zdravja in zadovoljstva v zasluženem pokoju. Imenovana se prek uredništva iskreno zahvaljuje za izredno pozornost ob odhodu v pokoj in želi vsem članom kolektiva, posebno pa sodelavcem, čimveč uspehov in zadovoljstva

IVAN UDOVIČ

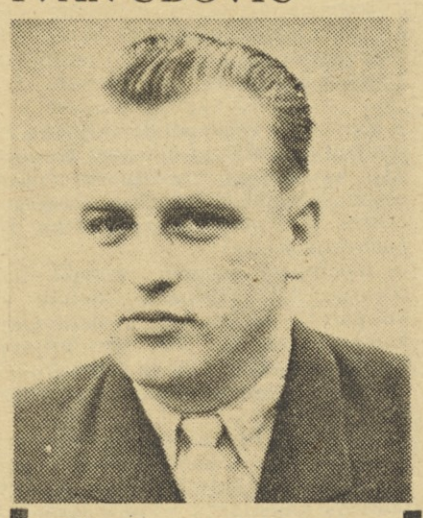

Nenehne prometne nesreče terjajo svoje žrtve. Tudi našega Ivana je v 46. letu starosti iztrgala iz naše sredine; z nemo žalostjo zremo na njegovo prazno delovno mesto.

Dvajset let je bil med nami, vseskozi je z dobro voljo, vestnostjo in znanjem ustvarjal podobo današnje Iskre, celih dvajset let je z vedrim nasmehom, z iskrenim humorjem in trdovratnostjo bodril sodelavce pri težkem in zapletenem delu, zato se je mnogim ob zadnjem slovesu utrnila solza iskrene žalosti. Večini ni bil le sodelavec, temveč tudi dober prijatelj, zato bo ostal nepozaben v naših srcih.

Sodelavci GPP
obrata »Stikala«

DOPISUJTE V ISKRO

Iskrini izdelki

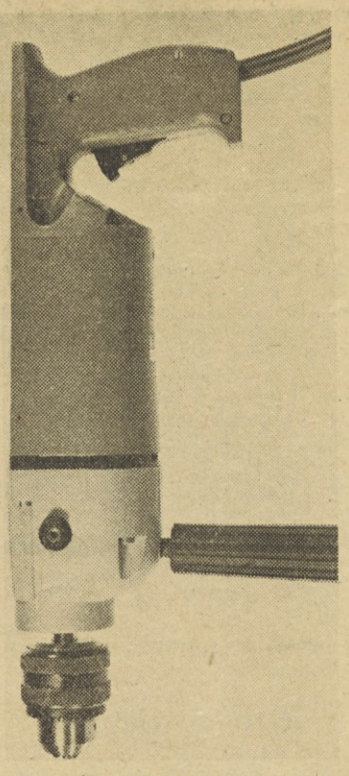

VRTALNI STROJ VS 216 A2

Namenjen je za vrtanje v jeklo, aluminij in druge barvaste kovine, les, zid ter druge materiale. Ima dvojno izolacijo, kar pomeni popolno varnost, da bi prišli v stik z deli stroja, ki so pod napetostjo. Uporabljamo ga lahko kot ročni vrtalni stroj ali pa kot stabilnega, če ga vpnemo v ustrezno stojalo.

Važnejši tehnični podatki:
- napetost 220 V
- nazivna moč 500 W
- hitrost vrtenja brez obremenitve 705 do 1480 obratov na min.
- hitrost vrtenja pri obremenitvi 375 do 775 obratov na minuto
- maksimalen premer vrtanja v jeklo 16 mm
- maksimalen premer vrtanja v les 35 mm
- teža 4,8 kg

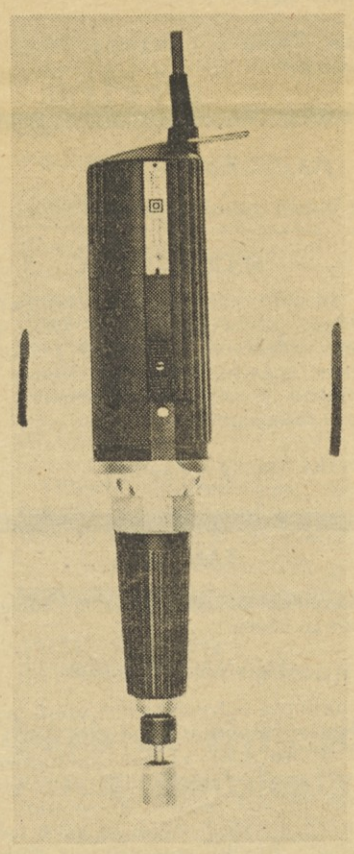

ELEKTRIČNI PREMI BRUSILNI STROJ PB-122

Namenjen je za brusno obdelavo manjših površin, dodelavo, popravila in podobna manjša dela na obdelanih kosih jekla, za obdelavo težje dostopnih mest, za izdelavo žlebov, za rezanje profiliranih utorov, za brušenje rezil poljedelskih strojev, za kamnoseška dela itd.

Važnejši tehnični podatki:
- napetost 220 V
- nazivna moč 270 W
- hitrost vrtenja v praznem teku 22000 obr./min.
- maksimalni premer brusnega koluta
  O 25 mm, s keramično vezavo
  O 50 mm, z bakelitno vezavo in posebno ojačitvijo
- premer vpenjalnega trna O 6 mm
- teža 2 kg
- RSO atest ne povzroča radiofrekvenčnih motenj

Po desetih letih spet na Dugem otoku

Če te deset let ni bilo v Miru, potem razliko od takrat pač močno občutiš. In povedati moram, da sem bil nad celotnim kampom zelo prijetno presenečen: terasa — jedilnica, novi šotori, sanitarije, pomol. kuhinja, bife — vsega tega takrat (1963) ni bilo. Bilo pa je prijetno, tako kot je bilo lepo in prijetno takrat.

Preden smo odpeljali iz Kranja nisem imel nobene predstave o vožnji po jadranski magistrali, pravzaprav sem vedel le, da moram biti 21. 7. ob 8. uri zjutraj v Sukošanih pri Krstu Filipiju, ki prevaža dopustnike v kamp Mir na Dugi otok. Kot da sem udeleženec Iskrinega relija sem obdelal celo traso in določil čas, ko sem s svojim vozilom moral priti v Postojno, na Rijeko, v Karlobag, v Zadar in ob 7.45 v Sukošane. Vse je teklo po planu: ob 7.50 sem privozil kar na pomol — tam je že bilo precej Iskrašev, ki so tudi čakali na prevoz — edino ladje ni bilo! Zvedeli smo, da pa je Krsto Filipi danes izjemoma odpeljal kar ob 7. uri, ker je bilo že 40 potnikov za Dugi otok, več naenkrat jih pa itak ne more prepeljati. Ker nam je šlo čakanje na drugi prevoz pač v rok službe, se nismo sekirali preveč (bi tudi prav nič ne pomagalo), slekli smo svoje odvišne cape in hajd v morje, potem pa na ležanje in lenarjenje, katerega se moramo pač privaditi, saj nas bo spremljalo vseh naslednjih deset dni, smo se tolažili.

Z nami je čakalo nekaj »potnikov«, ki so prispeli že prejšnji večer, da bi sigurno dobili mesto na ladji — pa so njen prezgodnji odhod prespali, kot smo mi zamudili, ker smo se držali »voznega reda«.

V Kampu Mir smo se resnično imeli odlično. Vreme nam je bilo naklonjeno, saj smo imeli sonca in vode na pretek. Dva dni, ko je bilo vreme nekoliko kislo, smo izkoristili za ogled Salija (pol ure vožnje z motornim čolnom in 1 uro peš) prve najbližje vasi in ogled opuščene mornariške karavle na vrhu hriba Grpaščak (166 m).

Hrana je bila zadostna in dobra, pa čeprav je bilo zaradi kuharice nekaj težav — ki je brez pozdrava sredi dopoldneva odpotovala domov v Šentjernej. Ker smo vedeli, da so zmrzovalne skrinje polne mesa in druge prehrane, ni bilo zato prav nobene panike; na pomoč nam je rade volje priskočilo podjetje Mardešić, ki ima ob našem kampu svojo restavracijo, in nam posodilo enega svojih kuharjev. Odslej je bila hrana še boljša, okusnejša, v kuhinji in okoli nje red in med mladim osebjem kuhinje disciplina, da je bilo veselje. Vsi smo bili zelo zadovoljni, da se je celotna zadeva »ključne pozicije« v kampu tako srečno in uspešno rešila. Duša strežnega osebja je bil Ive, ki mu s tega mesta ponovno izrekam vse priznanje za hitro in kulturno postrežbo in za dobro voljo tudi takrat, ko je precej slabo kazalo za kuho in seveda za obstoj kampa.

Vsi letovalci smo se med sabo dobro razumeli, med nami ni bilo nobenih tečnežev in »mor«. Mladina je bila vesela in delovna (s prozorno opeko so prekrili celotno teraso), otroci ne preveč sitni, le Gorazd je bil prve dni nekaj bolan in mu je hrana prehitro uhajala spred in zad, dokler ni dobil ustreznih zdravil. Ko smo zvedeli, da nam je kuharica ušla, smo se takoj domenili, da bomo kuhanje sami organizirali in bi posamezna omizja pripravljala obroke. V glavnem smo se postavljali le moški, kar kaže, kdo je v domačem okolju resnični KP (kuharska pomočnica): Dolenc, Kapus, Slavec, Procharka in drugi. Naše življenjske tovarišice pa so se naši vnemi samo nasmihale.

Ostali gostje v Kampu (vseh je bilo okoli 170) se sploh ne zavedajo, kaj vse jim je bilo prihranjeno, ko svojih zamisli nismo mogli izpeljati, zaradi prihoda posvojenega poklicnega kuharja iz restavracije Mardešič. Ženske so si resnično oddahnile, pa tudi upravnik kampa in Vasko, ki se je že deset dni nepoklicno ukvarjal z reševanjem pestre problematike kampa.

Slano jezero je postalo še bolj »slano«, ker so ljudje iz Salija na griču postavili postojanko in pobirali vstopnino v ta zanemarjen, neurejen in zasvinjan »nacionalni park in čudež narave« (konzerve, škatle, papir, polivinil, odpadki hrane, vsega je bilo ob obali na pretek), kamor so dnevno prihajali turisti iz Zadra in drugih letovišč tega dela Dalmacije. Zato smo se kopali kar v pravem morju v bližini kampa, popoldne, ko se sonce upre v pečine, pa smo hodili tja, takorekoč na odprto morje. Seveda je mnogo naših ljudi hodilo na vse mogoče konce, in se veseli vračali, zagoreti, pomlajeni in zadovoljni v »domače vigvame«, ko je napočil čas kosila ali večerje.

Obenem z nami Iskraši je bilo v kampu tudi okoli 40 Čehov iz podjetja »Metra«, Blansko, ki si z dinarji (100,-), kolikor so jih imeli, niso kdo ve kaj mogli pomagati, ker so bile cene pijač kar hotelske.

Pomanjkljivost našega kampa pa obstaja v tem, da kuhinja ni prirejena za tolikšno število gostov, je neudobna in brez prezračevanja, ter za ljudi, ki morajo delati v njej, vsekakor neprimerna. Po kosilu si težko prišel do kavice, ker ni bilo nikogar, ki bi jo skuhal. Če bi ne bilo Iveta, bi do nje sploh nikoli ne prišli. Treba je bilo namreč takoj pomiti vso posodo in že pripravljati naslednji obrok.

Zadnja večerja pred odhodom domov je potekala popolnoma normalno, vendar po večerji nihče ni odšel ne na sprehod ne v šotor. Spontano se je razvil družabni večer, mize smo porinili skupaj, pijača je kar sama prihajala na mizo, Maks pa je neumorno vodil pevski zbor stotih grl. Bolj je šla ura na polnoč, lepše smo peli ... bilo je takorekoč enkratno: vsi smo si bili prijatelji, med nami ni bilo ne ing., ek., mr., dr., ne šefov, direktorjev in šefičev, veljal je le tisti, ki je lepše in glasneje pel!

»Vzemi morje kar je tvojega«, je marsikdo rekel preden je poklical Urha; nekaterim nam je maček mrknil šele dopoldne — vendar: lepo je pa le bilo!

Na poti iz Kampa do Sukošana nas je zajela burja. Našo ladjo s 40 hrabrimi Iskraši je premetavalo, da sta na krovu vzdržala vsem naletom valov le Maks in Jože, ki sta bila sicer do kože premočena, vendar srečna, ker sta pokazala toliko srčnosti (in trme). Moharjev ata je morju s kosilom vred podaril tudi zobe, sicer pa vožnja ni terjala drugih žrtev.

Sukošani!

Poslovili smo se in že smo odhiteli vsak na svoj konec, da se za leto dni spet skrijemo v svoje lupinice. Spet se bomo šli kdo je več, kdo ima več, kdo bo koga — ali pa bomo le skušali spremeniti sebe, čas in okolje? Upam da!

Igor Slavec

ZAHVALA

Ob boleči in prerani izgubi dragega moža in očka

ANTONA FOJKARJA

se najiskreneje zahvaljujem vsem njegovim delovnim tovarišem in sindikalni organizaciji za vence, izraze sožalja in vso nesebično pomoč, ki so mi jo nudili v tem najtežjem času.

Žena Vilma z otrokoma Darjo in Sandijem

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje ljube mame

MARIJE URŠIČ

se iskreno zahvaljujem vodilnemu osebju, obračunovalkam OD, ter vsem sodelavcem v obratu TEA, za izraze sožalja, podarjeni venec in denarno pomoč, ter spremstvo na njeni zadnji poti.

Hčerka Marija Volgemut

ZAHVALA

Ob mnogo prezgodnji smrti našega moža in očeta

IVANA UDOVIČA

se najlepše zahvaljujemo vsem njegovim sodelavcem iz obrata »Stikala« in tovarni »Elektromehanika« Kranj za izrečena sožalja, darovane vence in vso pomoč, ki so nam jo izkazali v težkih dneh in ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Še enkrat vsem najlepša hvala.

Žalujoči žena Marija in sinova Janez in Bojan

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem oddelka tuljava releja obrata telefonskih enot in aparatov ter sindikalni organizaciji za prejeta darila, vodstvu podjetja pa se zahvaljujem za čestitko ob petdesetem rojstnem dnevu. Obenem želim vsemu kolektivu še mnogo delovnih uspehov.

Marija Tomazin

I S K R A — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Igor Slavec. Odgovorni urednik: Janez Šilc — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 333 — Tisk in kliši: »ČP Gorenjski tisk« Kranj

---

R A Z P I S

Šolski center Združenega podjetja Iskra Kranj bo sprejel za šolsko leto 1973/74 naknadno v I. letnik

POKLICNE KOVINARSKE IN ELEKTRO ŠOLE KRANJ

58 učencev za naslednje tovarne v Združenem podjetju Iskra:

TOVARNO ELEKTROTEHNIČNIH IN FINOMEHANIČNIH IZDELKOV V KRANJU:
14 strugarjev
7 rezkalcev
3 strojne ključavničarje

TOVARNO ELEKTRIČNIH MERILNIH INSTRUMENTOV V OTOČAH:
4 orodjarje
1 finomehanika
1 strugarja
1 rezkalca

TOVARNO ELEKTROMOTORJEV IN GOSPODINJSKIH APARATOV V ŽELEZNIKIH:
3 orodjarje
5 strojnih ključavničarjev
2 strugarja
3 rezkalce
2 elektromehanika

TOVARNO INDUSTRIJSKE OPREME V LESCAH:
2 orodjarja
2 strojna ključavničarja
6 strugarjev
2 rezkalca

V šolo bomo vpisovali do vključno 1. septembra 1973 do 10. ure. Kandidati za sprejem morajo ob vpisu osebno predložiti tajništvu šolskega centra v Kranju, Savska loka 2, naslednje listine:
— izpolnjeno prijavo za vpis na obrazcu 1,20 (tiskovino dobite v knjigarni), kolkovano z državnim kolekom za 2,- din (v prijavi navedite poklic, ki se ga želite izučiti, in tovarno, za katero se želite šolati);
— izpisek iz rojstne matične knjige;
— spričevalo o končani osemletki;
— zdravniško potrdilo, ki ga izstavi obratna ambulanta Iskre v Kranju.

Vpišejo se lahko kandidati do 18. leta starosti.

Izbor kandidatov in razporeditev za posamezne poklice bo opravila komisija za sprejem na osnovi učnih uspehov z osemletke, sposobnostnih rezultatov, ki jih bo posredoval zavod za zaposlovanje, in razgovora s kandidati.
Učencem, ki bodo spejeti v šolo, bo tista tovarna, za katero se bodo šolali, izplačevala štipendijo. Zanjo bodo učenci zaprosili v mesecu septembru po navodilih uprave šole.

Učenci iz oddaljenejših krajev, ki želijo stanovati v internatu, naj zaprosijo za sprejem Dijaški dom v Kranju, Kidričeva 2.

Planinski izlet na Mangart

Planinsko društvo Iskra prireja 7. septembra dvodnevni IZLET NA MANGART

Odhod avtobusa iz Ljubljane, Trg revolucije (pred univerzo) bo 7. septembra ob 16. uri, s postanki pred Remizo, v Šentvidu, Medvodah, oz. izpred hotela Creina v Kranju ob 16.30. Udeleženci izleta se bodo nato prek Vršiča (kratek postanek v Tičarjevem domu) odpeljali do Iskrinega doma v Trenti, kjer bodo prespali.

V soboto 8. septembra se bodo odpeljali do Doma pod Mangartom, nato pa se v dveh skupinah povzpeli na vrh Mangarta (2.678 m). Skupina neizurjenih, ali manj izurjenih planincev bo po 1 in pol urni zložni hoji po italijanski strani dosegla vrh, skupina bolj izurjenih pa se bo povzpela po zahtevnejši poti po slovenski strani. Obe skupini se bosta sešli na vrhu Mangarta. Potrebna je ustrezna planinska oprema.

Povratek bo čez mejni prehod Predil, nato ogled Rabeljskega jezera in postanek v Trbižu, kjer bo možnost za nakupe. Prihod v Ljubljano okrog 20. ure. Udeleženci izleta morajo imeti veljaven potni list.

Cena izleta za člane PD Iskra 30 din, za ostale 60 din. Število izletnikov je omejeno na en avtobus.

Prijave sprejema: Planinsko društvo Iskra, Ljubljana, Trg prekomorskih brigad 1., tel. 57-969, do vključno 27. avgusta t.l.

Izlet bo vodil Vili Tekavec, Iskra IEZE, TOZD—Avtomatika, Pržan, tel. 53-441.

O B V E S T I L O

Pouk v šolskem letu 1973/74 se bo pričel dne 1. septembra 1973
ob 7. uri za učence II., III. in IV. letnika tehniške šole in za učence II. in III. letnika poklicne šole,
ob 8. uri za učence I. letnika poklicne šole,
ob 9. uri za učence I. letnika tehniške šole.

ŠOLSKI CENTER ZP ISKRA KRANJ

Vtisi z izleta na Češkoslovaško

Na povabilo sindikata tovarne »Metra« v Blanskem v ČSSR je sindikalni odbor ZP organiziral v dneh od 21. do 26. julija izlet z enim avtobusom, katerega so se udeležili aktivni delavci sindikata, ZM in mladinske organizacije skoraj vseh enot Iskre. Zaradi zapore avstrijsko-češkoslovaške meje smo to pot morali potovati čez Madžarsko, po daljši poti, vendar smo to priložnost izrabili za bežen »avtobusni« ogled glavnega mesta — Budimpešte.

Na mejnem prehodu se je zataknilo, kar za štiri ure, ker nam cariniki, kljub novim tolmačenjem carinskih predpisov, niso dovolili prenosa rdečih 100 dinarskih bankovcev. Kolikor se je ob omejenih možnostih dalo zamenjati v drobnejše bankovce, smo zamenjali, vsekakor pa smo morali počakati do 5. ure zjutraj, zamenjati še preostalo, odvečne dinarje pa deponirati v poslovalnici Generalturista, seveda ob ustrezni proviziji.

Po zamudi smo slednjič smeli na madžarsko stran, kjer so nas tamkajšnji obmejni organi olajšali za po 165 dinarjev in nam zanje odšteli po 240 forintov, nekako ravno prav za zajtrk v Siofoku in nekaj drobnih spominkov v Budimpešti. Zaradi zamude na naši strani je bilo seveda treba vso pot bolj hiteti in krajši je bil tudi ogled Budimpešte.

Na mejnem prehodu Rusovce v ČSSR nova zadrega. Neki naši sopotnici niso dovolili vstopa, zaradi poškodovane slike v potnem listu, ki so ga češkoslovaški »obmejniki« spoznali za neveljavnega. Dolgo pregovarjanje je le rodilo sad — lahko je šla z nami, le v Pragi na našem konzulatu je morala zadevo ustrezno urediti.

S prijatelji iz tovarne »Metra« smo se z dve urno zamudo sešli v Blanskem na dobri večerji in prijetni zabavi, ki so nam jo organizirali v restavraciji v Lipovki pri Brnu. Skupaj smo praznovali dan naše vstaje in v prijetnem vzdušju kar pozabili na dolgo pot in utrujenost po njej.

Progam naslednjih dni je bil podoben ostalim izletom. Ponedeljek smo izrabili za ogled Brna in znamenite Macohe-kraške jame v Moravskem krasu, zvečer pa smo se potegnili do Prage, kjer smo dvakrat prenočili. V Pragi smo si naslednji dan ogledali standardne znamenitosti, zvečer pa smo uprizorili invazijo v znamenito pivnico piva pri Fleku (nekaj dni jim ga je potem gotovo manjkalo!)

V sredo je sledil povratek, na katerem smo si spotoma ogledali še znana gradova Konopište in najlepši — Hluboka. Čez Češke Budejovice smo na mejnem prehodu Dolnje dvorište brž prešli češko-avstrijsko mejo in jo prek Linza in Visokih Tur, čez Celovec ubrali do Ljubelja ter nato v zgodnjih jutranjih urah nazaj v Ljubljano.

Pravijo, oz. pravimo, da je bil ta izlet, med mnogimi našimi izleti v ČSSR, doslej najlepši, zato bo prav gotovo zanimanje za takšne izlete še naprej med člani Iskrinih kolektivov veliko.

-P. J.-

ZP ISKRA — Strokovne službe
Organizacijsko kadrovsko področje

IŠČEMO NOVA SODELAVCA ZA DELO V ORGANIZACIJSKO KADROVSKEM PODROČJU ZP ISKRA

Razglašamo prosti delovni mesti

VODJA REFERATA ZA IZOBRAŽEVANJE IN ŠTIPENDIRANJE

Delo je zelo zanimivo in samostojno in zahteva komunikativno osebnost. Delokrog je zelo širok in vsebuje pripravo politike izobraževanja in štipendiranja in tudi izvajanje sprejete politike. Pri svojem delu komunicira s štipendisti, z ustreznimi delavci v izobraževalnih institucijah, z mentorji naših štipendistov na srednjih in visokih šolah in z odgovornimi delavci s področja izobraževanja in štipendiranja v ZP Iskra.

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:
— da je diplomiran sociolog, psiholog, elektro ali strojni inžinir z nekaj pedagoške prakse ali pedagog
— da ima nekaj let prakse.

Delovno mesto je v Ljubljani. Nastop dela je možen takoj ali po dogovoru. Osebni dohodek je 3.200,- din, k temu znesku pa se prišteva še osebna ocena delavca in dodatek na delovno dobo. Stanovanja ni.

REFERENT ZA NAGRAJEVANJE

Delo referenta za nagrajevanje je prvenstveno usmerjeno na priprave sistemov in metod s področja delitve osebnih dohodkov ter izdelavo analiz, pri čemer se poslužuje avtomatske obdelave podatkov.

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:
— da je ekonomist ali organizator dela
— da ima nekaj let prakse.

Delovno mesto je v Ljubljani. Nastop dela je možen takoj ali po dogovoru. Osebni dohodek je 2.700,- din, k temu znesku pa se prišteva še osebna ocena delavca in dodatek na delovno dobo. Stanovanja ni.

Pismene prijave z življenjepisom pošljite na ZP Iskra Kranj — Organizacijsko kadrovsko področje, Ljubljana, Trg prekomorskih brigad 1/VI, v roku 15 dni po objavi.

ISKRA-tovarna elektromotorjev in gospodinjskih aparatov Železniki, odbor za kadre pri DS tovarne razpisuje oz. razglaša delovna mesta v sektorju tehnične kontrole kvalitete:

ZA TOVARNO V ŽELEZNIKIH

1. **Vodja kontrole v montaži**
   Višja šola strojne ali elektro smeri in 8 let delovnih izkušenj.
2. **Vodja kontrole v obdelovalnici**
   Višja šola strojne ali elektro smeri in 12 let delovnih izkušenj.
3. **Vodja merilnice**
   Višja šola strojne ali elektro smeri in 4 leta delovnih izkušenj, ali pa srednja šola in 12 let delovnih izkušenj.
4. **Kontrolni tehnolog**
   Srednja strokovna šola strojne ali elektro smeri in 8 let delovnih izkušenj.
5. **Vodja servisno reklamacijske delavnice**
   Srednja strokovna izobrazba strojne ali elektro smeri in 8 let delovnih izkušenj.
6. **Prevzemni kontrolor**
   Srednja strokovna šola strojne ali elektro smeri in 8 let delovnih izkušenj.
7. **Vodja izmene v kontroli**
   Srednja strokovna šola strojne ali elektro smeri in 8 let delovnih izkušenj.
8. **Tekoči kontrolor I**
   Srednja strokovna šola strojne ali elektro smeri in 8 let delovnih izkušenj.
9. **Tekoči kontrolor II**
   Poklicna šola strojne ali elektro smeri in 8 let delovnih izkušenj.

ZA OBRAT V IDRIJI

1. **Vodja kontrole v obratu Idrija**
   Višja šola strojne ali elektro smeri in 4 leta delovnih izkušenj, ali pa srednja strokovna šola strojne ali elektro smeri in 12 let delovnih izkušenj.
2. **Prevzemni kontrolor**
   Srednja strokovna šola strojne ali elektro smeri in 8 let delovnih izkušenj.

Stanovanja po dogovoru.
Ponudbe pošljite odboru za kadre v 15 dneh od dneva razpisa.